

Activiteitenplan ter onderbouwing van de ontheffingsaanvraag voor de Meerweide te Rotterdam

Stichting Aafje

Opdrachtgever: Stichting Aafje
t.a.v. M. Benyaha
Sigrid Undsetweg 222
3069 BV Rotterdam

Opsteller: Ecologisch adviesbureau Eceau
Datum: Ing. T.J.P. den Otter
5 november 2020
Kenmerk: PRO-10H200702

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van de Wet natuurbescherming. Desondanks accepteert Ecologisch adviesbureau Eceau op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke ondernemingen die de opdrachtgever naar aanleiding van onderhavig ecologisch onderzoek uitvoert.

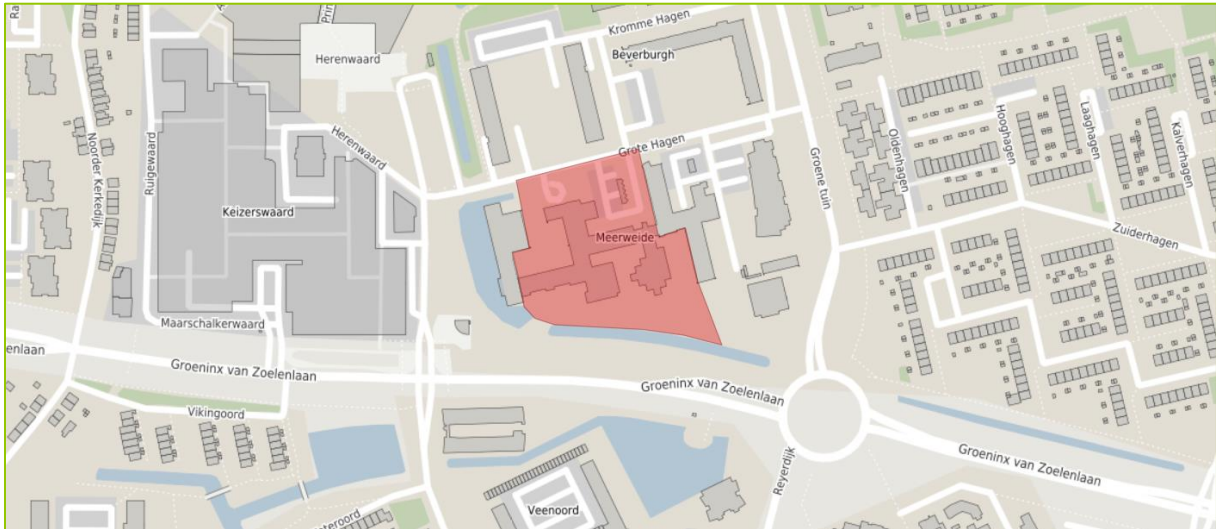
Onderhavige rapportage of delen daarvan mogen niet zonder toestemming van zowel de opdrachtgever en Ecologisch adviesbureau Eceau gebruikt worden door derden of verspreid worden naar derden. Openbaarmaking, kopiëring en elke andere toepassing inbegrepen, het mag enkel gebruikt worden door de ontwikkelaar en de opdrachtgever voor wie het is ontwikkeld.

Inhoudsopgave

1.	Voorname en planlocatie	2
2.	Aanleiding.....	3
2.1.	Ingrep.....	3
2.2.	Doel.....	3
2.3.	Wettelijk belang	4
3.	Ecologisch onderzoek	5
3.1.	Ecologische Quicksan.....	5
3.2.	Huismus- en gierzwaluw onderzoek.....	5
4.	Effectenbeoordeling.....	8
4.1.	Staat van instandhouding.....	8
4.2.	Effecten	8
5.	Maatregelen	9
5.1.	Deskundigheid begeleidend ecooloog	10
5.2.	Ecologisch werkprotocol	10
5.3.	Zorgvuldig handelen	10
6.	Alternatieven.....	11
6.1.	Locatie	11
6.2.	Werkwijze.....	11
6.3.	Periode van uitvoering	11
7.	Planning	12
	Bronnen	13

1. Voornemen en planlocatie

In het kader van de voorgenomen ontwikkeling aan het zorgcomplex Meerweide, gelegen aan de Grote Hagen 98 te Rotterdam, is ecologisch onderzoek uitgevoerd. De initiatiefnemer is voornemens de het zorgcomplex gefaseerd te slopen ten behoeve van nieuwbouw. Tevens wordt het terrein ingrijpend aangetast en heringericht. Zie de bijbehorende ecologische quickscan van Eceau “Ecologische Quickscan aan het verzorgingshuis Meerweide te Rotterdam” (den Otter, 2020) voor een uitgebreide locatiebeschrijving.

Figuur 1 *Schematische weergave van de huidige situatie, de rode arcering weergeeft de planlocatie bij benadering (kaart: openbasiskaart.nl)*

2. Aanleiding

Bij (grote) ruimtelijke ontwikkelingen waarbij het redelijkerwijs aan te nemen is dat beschermde soorten potentieel voorkomen is men verplicht aan te tonen dat de beoogde ontwikkeling niet in strijd is met de Wet natuurbescherming. Op basis van de uitgevoerde ecologische quickscan kon niet uitgesloten worden dat vaste rust- en/of verblijfslocaties van vleermuizen aanwezig zijn binnen de grenzen van het plangebied. Aanvullend is derhalve een onderzoek uitgevoerd naar de gebiedsfuncties en verblijfplaatsen van vleermuizen, waaruit is gebleken dat een viertal zomerverblijven van gewone dwergvleermuizen aanwezig binnen het onderzoeksgebied. Van de vier verblijven gaan er drie verloren bij de uitvoering van de ontwikkeling.

Uitgevoerde onderzoeken:

- Ecologische Quickscan door Eceau: “Ecologische Quickscan aan het verzorgingshuis Meerweide te Rotterdam” (den Otter, 2020);
- Vleermuizenonderzoek door Eceau: “Vleermuizenonderzoek aan het verzorgingshuis Meerweide te Rotterdam” (den Otter, 2020).

2.1. Ingreep

De initiatiefnemer is voornemens het zorgcomplex Meerweide te Rotterdam gefaseerd te slopen ten behoeve van nieuwbouw, waarbij aannemelijk het gehele terrein heringericht wordt. Er kan worden gesteld dat de volgende werkzaamheden uitgevoerd zullen worden ten behoeve van de ontwikkeling:

- kapwerkzaamheden
- verwijderen vegetatie
- sloopwerkzaamheden
- bouwrijp maken terrein
- aan- en/of verlegging nutsfaciliteiten
- realisatie nieuwe bebouwing
- herinrichting, bestrating en overige revitalisatiewerkzaamheden aan het terrein

In het kader van de te verrichten werkzaamheden komen overige zaken en effecten tevens aan de orde, waaronder:

- transport (groen)afval
- transport nieuwe materialen
- plaatsen bouwkeet en/of bouwverlichting
- akoestische, trillings- en optische verstoring naar de directe omgeving

2.2. Doel

Als gevolg van het voornemen om het bestaande zorgcomplex gefaseerd te slopen ten behoeve van een nieuw zorgcomplex worden drie aangetroffen zomerverblijven van gewone dwergvleermuizen vernietigd. Door het uitvoeren van de ontwikkeling worden verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden (art. 3.5 lid 2 en lid 4). Hiervoor dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen en is het noodzakelijk mitigerende en compenserende maatregelen te nemen.

Onderhavige rapportage dient als onderbouwing van de ontheffingsaanvraag voor de drie te verwijderen zomerverblijven van gewone dwergvleermuis. De uitgevoerde ecologische onderzoeken worden toegelicht, er wordt beschreven welke werkzaamheden worden uitgevoerd, welke mitigerende maatregelen worden genomen, welke compenserende maatregelen worden genomen, welke wettelijk belangen relevant zijn en worden eventuele alternatieven uitgewerkt.

2.3. Wettelijk belang

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van het wettelijk belang “de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten”.

Het huidige zorgcomplex voldoet niet meer aan de eisen die gesteld worden voor ouderen met een zorgvraag. Na reeds een interne bebouwing te hebben ondergaan, zijn de reële opties met behoud van het huidige gebouw redelijkerwijs nihil. De sloop en herbouw van het zorgcomplex de Meerweide vormt het meest gunstige en effectieve alternatief. De ontwikkeling draagt hoofdzakelijk bij aan het verbeteren en vergroten van de lokale en regionale zorgvoorzieningen, maar ook, al dan niet in mindere mate, aan gunstige effecten op het milieu en de volksgezondheid. De ontwikkeling wordt uitgevoerd in het kader van de volksgezondheid en om een dwingende reden van sociale aard.

In Nederland is de bevolking geleidelijk aan het vergrijzen. Het aandeel ouderen in de bevolking stijgt, wat resulteert in een verhoging van de gemiddelde leeftijd en een groter aandeel van 65-plussers en 80-plussers. De toename van ouderen gaat gepaard met de toename in de zorgvraag en zorgvoorzieningen. Een kwalitatief hoogwaardig, toekomstbestendig zorgcomplex is dus uiterst belangrijk om deze groeiende groep zorgbehoevenden op te vangen. Aanvullend geldt dat een duurzamer complex van belang is bij de volksgezondheid en openbare veiligheid. De ontwikkeling van een duurzaam zorgcomplex heeft een directe positieve invloed op de volksgezondheid door het toepassen van isolatie en verduurzaming. Daarnaast leidt verduurzaming tot een bijkomend positief effect op het milieu door een vermindering in uitstoot van schadelijke gassen en het (overmatig) verbruik van niet-hernieuwbare bronnen zoals aardgas.

De ontwikkeling is noodzakelijk, omdat de risico's in de toekomst toe gaan nemen doordat de staat van de bebouwing verder zal verslechteren en de zorgvraag blijft toenemen. De ingreep zal leiden tot nieuwe bebouwing met grotere capaciteit ten aanzien van de toenemende zorgvraag alsmede een stabiel binnenklimaat en met een hoger thermisch comfort, waarbij minder verwarming en verkoeling benodigd is en derhalve een beter energielabel behaalt wordt. Dit zal resulteren in een verhoogd leefcomfort en verduurzaming, alsmede bijdragen aan de volksgezondheid op grotere schaal en bijdragen aan de oplossing van de toekomstige zorgvraag. Daarnaast wordt rondom en tussen de nieuwe bebouwing een parkachtige structuur aangelegd waar ouderen kunnen wandelen en wat tevens effectief is tegen het toenemend optreden van hittestress gedurende warme perioden en hittegolven.

Er treed slechts een tijdelijk negatief effect op op de aanwezige beschermde soorten. Aangezien er sprake is van overcompensatie in alternatieve verblijfplaatsen voor de ongeschikt wordende zomerverblijven van gewone dwergvleermuis, weegt het belang van het project zwaarder dan het belang van de soorten.

3. Ecologisch onderzoek

3.1. Ecologische Quicksan

De ecologische Quicksan is door Eceau uitgevoerd. Voor de volledige uitwerking wordt verwezen naar de bijlage: “Ecologische Quicksan aan het verzorgingshuis Meerweide te Rotterdam” (den Otter, 2020). Hieronder is een samenvatting weergegeven van de methode en conclusies.

De betekenis van het plangebied voor beschermde soorten is in kaart gebracht in het kader van de Wet natuurbescherming en er is onderzocht of de voorgenomen ontwikkeling een mogelijk effect heeft op nabijgelegen beschermde gebieden of houtopstanden. Het locatiebezoek is uitgevoerd op 13 mei 2020 bij een temperatuur van 14°C, zware bewolking, 1 bft en zonder neerslag.

Het slopen en herontwikkelen van het zorgcomplex Meerweide te Rotterdam leidt, behoudens algemene broedvogels en vleermuizen, niet tot aantasting van functionele leefomgevingen, vaste rust- en/of verblijfloccaties, natuurgebieden of andere krachtens de Wet natuurbescherming beschermde zaken.

- Ten aanzien van grondgebonden zoogdieren is enkel de Algemene Zorgplicht van toepassing
- Ten aanzien van vleermuizen zijn mogelijk vaste rust- en/of verblijfslocaties aanwezig in de te saneren bebouwing. Daarnaast passeren vleermuizen aannemelijk de locatie en worden ze door (foutief toegepaste) bouwverlichting mogelijk verstoord
- Ten aanzien van vogels met jaarrond beschermde nestlocaties en/of leefgebieden zijn geen verdere maatregelen of vervolgstappen benodigd
- Ten aanzien van algemene vogels kunnen broedsels en nesten verstoord worden gedurende het broedseizoen
- Ten aanzien van amfibieën wordt alleen de aanwezigheid van vrijgestelde soorten verwacht, voor deze soorten dient de Algemene Zorgplicht in acht genomen te worden
- Voor vlinders, libellen, ongewervelde, reptielen en vissen met een beschermde status krachtens de Wet natuurbescherming is geen geschikt leefgebied aanwezig
- Standplaatsen en geschikte omstandigheden ten aanzien van beschermde vaatplanten zijn niet aangetroffen
- Houtopstanden binnen de bebouwde kom vallen niet onder bescherming van de Wet natuurbescherming, enkel dient in de aanvraag van de omgevingsvergunning gehandeld te worden naar de maatstaven van de APV van de gemeente
- Gelet op de afstand tot beschermde gebieden en de aard van de werkzaamheden worden geen (negatieve) effecten verwacht

3.2. Huismus- en gierzwaluw onderzoek

Aanvullend op de ecologische quickscan is middels een soortspecifiek vleermuisonderzoek door Eceau de betekenis van het plangebied voor vleermuizen nader in kaart gebracht. Het onderzoek is opgesteld naar de richtlijnen van het Vleermuisprotocol 2017. Hieronder zijn de methode, bevindingen en conclusies samenvattend weergegeven, voor de volledige rapportage wordt verwezen naar de bijlage: “Vleermuisonderzoek aan het verzorgingshuis Meerweide te Rotterdam” (den Otter, 2020).

Het veldonderzoek is uitgevoerd in de periode medio mei t/m eind augustus in 2020 en is verdeeld over 7 veldbezoeken.

Tabel 1 Data, tijden en omstandigheden ten tijde van de veldbezoeken.

Datum/tijd	Beschrijving	Temp	Wind	Wolken	Neerslag	Zon ↓/↑
16-05-2020 21:15-22:30	Zomer/vliegroue Avond	13°C	1-2 Bft.	0/8	Droog	↓ 21:26
27-05-2020 21:30-23:45	Kraam/zomer/vliegroue Avond	16°C	1-2 Bft.	3/8	Droog	↓ 21:41
11-06-2020 21:45-00:00	Kraam/zomer/vliegroue Avond	17°C	0 Bft.	0/8	Droog	↓ 21:56
04-08-2020 00:00-02:00	Nachtzwerme Nacht	16°C	0-1 Bft.	4/8	Droog	N.v.t.
04-08-2020 04:00-06:15	Paar/winter/vliegroue Ochtend	14°C	1-2 Bft.	7/8	Motregen/ Droog	↑ 06:06
25-08-2020 20:30-23:00	Paar/winter/vliegroue Avond	18°C	1-2 Bft.	1/8	Droog	↓ 20:39
25-08-2020 00:00-02:00	Nachtzwerme Nacht	16°C	1 Bft.	0/8	Droog	N.v.t.

Voor de veldbezoeken ten aanzien van het vleermuisenonderzoek is het vleermuisprotocol (2017) als richtlijn gehanteerd. In het kader van paarverblijven van vleermuisen zijn 2 bezoeken afgelegd. Voor paarverblijven wordt in het vleermuisprotocol geadviseerd om 2 veldbezoeken af te leggen in de periode 15 augustus t/m 1 oktober (gewone en ruige dwergvleermuis) en 1 augustus t/m 15 oktober (laativlieger). De suboptimale periode voor gewone en ruige dwergvleermuis is vanaf 15 juli. De onderzoeken voor deze type verblijfslocaties zijn uitgevoerd op 4 augustus (suboptimaal) en 25 augustus.

Het bezoek op 3 augustus 2020 is uitgevoerd in de suboptimale periode voor onderzoek naar paarverblijven voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. De temperatuur van de periode voorafgaand aan het veldbezoek en de temperatuur en overige weersomstandigheden ten tijde van het veldbezoek waren voor vleermuisen echter geschikt en conform het vleermuisprotocol. Daarnaast wijkt het veldbezoek slechts 11 dagen af van de optimale periode (15 augustus) en ruim na de grens van de suboptimale periode (21 dagen na 15 juli). Daarnaast is paaractiviteit van vleermuisen ook na 2 uur na zonsondergang waar te nemen, alhoewel in mindere mate. Door gedurende de veldbezoeken ten aanzien van zwermactiviteit tevens op paargedrag te letten, is gecompenseerd voor het uitvoeren van één onderzoekronde voor paarverblijven buiten de optimale periode. Dit om te garanderen dat er voldoende dekking is geweest ten aanzien van de het onderzoek naar paarverblijven. Het gebruik van de waarnemingen op deze dag zal, ondanks het afwijken van de optimale periode, derhalve resulteren in een betrouwbaar onderzoek.

Tijdens het gehele onderzoek zijn gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis waargenomen. Andere soorten, waaronder de laativlieger, gewone grootoorvleermuis en tweekleurige vleermuis zijn niet aangetroffen. Behoudens 1 waarneming van ruige dwergvleermuis, zijn enkel gewone dwergvleermuisen waargenomen. Van de waargenomen soorten zijn enkel zomerverblijven vastgesteld van de gewone dwergvleermuis. Zie figuur 2 voor een weergave van de vastgestelde verblijven.

Figuur 2 Interpretatie van de waarnemingen. De rode arcering weergeeft de planlocatie bij benadering, daarnaast weergegeven:

- Rode lijnen: passeer-/vliegroute (niet essentieel)
- Blauw arcering: foerageergebied (niet essentieel)
- Rode stippen: zomerverblijfplaats (gewone dwergvleermuis)

Ten aanzien van gewone dwergvleermuis zijn twee uitvliegende individuen waargenomen, één invliegend individu en één individu vertoonde bounce-/inspectiegedrag. Gelet op de periode van waarnemen, het waargenomen gedrag en het waargenomen aantal vleermuizen (per verblijfslocatie) zijn de vier locaties gedefinieerd als zomerverblijven. Overige verblijfslocaties zijn niet vastgesteld en liggen aannemelijk buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Binnen het plangebied zijn diverse foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Dit betrof met name 1 á 2 individuen gelijktijdig per locatie. Aangezien er voldoende (potentieel) geschikter leefgebied in de directe omgeving aanwezig is (m.n. zuiden), zal het tijdelijk ongeschikt raken van het foerageergebied op de locatie niet leiden tot effecten op de vleermuispopulatie. Bovendien zal in de nieuwe situatie een vergelijkbare situatie met meer groen ontwikkeld worden dat zal leiden tot nieuw en geschikter foerageergebied. Tevens gelet op het ruime aanbod aan lijnvormige stedelijke structuren, watergangen en bomenlanen in de directe omgeving van het plangebied vormen géén van de waargenomen vliegroutes een vaste of essentiële vliegroute.

Uit het onderzoek is derhalve naar voren gekomen dat de ontwikkeling enkel leidt tot het verlies van zomerverblijven van gewone dwergvleermuizen. Er is geen sprake van aantasting van overige essentiële gebiedsfuncties.

- Tijdens een van de vijf veldbezoeken zijn binnen het projectgebied in- of uitvliegende vleermuizen aangetroffen. Daarnaast is tijdens twee veldbezoeken bouncegedrag waargenomen en is één van deze twee locaties binnen het plangebied gesitueerd. De vier locaties waar voornoemde waarnemingen gedaan zijn betreffen zomerverblijven van gewone dwergvleermuizen, waarvan er drie verloren zullen gaan bij uitvoering van de beoogde ontwikkeling. Overige type verblijven zijn niet aangetroffen. De aanwezigheid van kraam-, winter- en paarverblijven kan uitgesloten worden.
- Rondom en binnen het projectgebied foerageren diverse gewone dwergvleermuizen. Gelet op de foerageerintensiteit en aantal, alsmede het ruime aanbod aan geschikter en vergelijkbaar foerageergebied in de omgeving vormt het plangebied geen essentieel onderdeel van het foerageergebied, bovendien zal de nieuwe situatie opnieuw voorzien in foerageermogelijkheden.
- Gedurende geen van de veldbezoeken zijn vaste vliegroutes aangetroffen. Gelet op de vele lijnvormige elementen en bebouwing in de directe omgeving zijn de optionele vliegroutes divers en voldoende aanwezig.

4. Effectenbeoordeling

4.1. Staat van instandhouding

Het uitvoeren van de voorgenomen ontwikkeling mag niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de beschermde soorten, in dit geval de gewone dwergvleermuis.

De aangetroffen zomerverblijven van de gewone dwergvleermuizen maken onderdeel uit van een grotere populatie binnen Rotterdam. Gelet op de hoge mate van activiteit van gewone dwergvleermuizen op en rondom het plangebied, het aantal passerende individuen en de uitwisseling van en naar de directe omgeving is de gunstige staat van instandhouding, als gevolg van het tijdelijke verlies van drie zomerverblijven door uitvoering van de ontwikkeling, niet in het geding. Tevens zijn diverse kraamkolonies van 20 tot meer dan 200 dieren en grote aantallen zomer- en paarverblijven bekend binnen Rotterdam en in de omgeving van het plangebied. De lokale staat van instandhouding van de populatie gewone dwergvleermuizen kan derhalve aangemerkt worden als gunstig.

Door het aanbrengen van tijdelijke en permanente alternatieve voorzieningen zijn er geen negatieve effecten te verwachten op de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis. Door maatregelen te treffen in het kader van verlichting worden de ecologische functies van de directe omgeving niet aangetast, en de verblijfslocaties binnen het plangebied worden ruim voorafgaand aan de werkzaamheden gecompenseerd. Het is derhalve redelijkerwijs te stellen dat er geen negatief effect op zowel de lokale staat van instandhouding alsmede de staat van instandhouding op grotere schaal zal zijn.

4.2. Effecten

De ontwikkeling betreft het gefaseerd slopen van een bestaand zorgcomplex ten behoeve van een duurzamer zorgcomplex, waardoor drie bestaande zomerverblijven van gewone dwergvleermuis verloren gaan. Het uitvoeren van de ontwikkeling leidt derhalve tot het overtreden van artikel 3.5 lid 2 en lid 4 van de Wet natuurbescherming. Gelet op de beperkte hoeveelheid verblijven die verloren gaan en de hoge activiteit van gewone dwergvleermuizen in de directe omgeving, alsmede de bekende verspreidingsgegevens in de verdere omgeving wordt geen afbraak gedaan aan de staat van instandhouding. Middels het tijdig aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen worden nadelige effecten zoveel mogelijk voorkomen. De te nemen maatregelen zijn verder uitgewerkt in hoofdstuk 5 "Maatregelen".

Daarnaast kunnen de werkzaamheden zonder extra maatregelen leiden tot het doden van gewone dwergvleermuizen. Dit leidt tot een overtreding van artikel 3.5 lid 1 van de Wet natuurbescherming. Deze overtreding wordt voorkomen door het treffen van voorzorgsmaatregelen.

5. Maatregelen

Voorzorgsmaatregelen in het kader van artikel 3.5 lid 1: Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.

- De verblijfplaatsen worden in de winterperiode ongeschikt gemaakt door de openingen af te dichten. Dit betreft de periode waarin vleermuizen zich in de winterrust bevinden, december t/m maart. Indien het niet mogelijk is in deze periode de verblijven ongeschikt te maken wordt gebruik gemaakt van exclusion flaps, waarmee de toegang ontnomen wordt, maar eventueel aanwezige vleermuizen de zomerverblijven wel kunnen verlaten
- Indien de verblijfplaatsen ongeschikt zijn gemaakt middels exclusion flaps en als de overige maatregelen getroffen zijn, kunnen, na minimaal vijf dagen met geschikte weersomstandigheden, de sloopwerkzaamheden aanvangen

Maatregelen in het kader van artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.

- Middels het juist toepassen van bouwverlichting óf door te werken buiten de schemerende en donkere dagdelen in de periode april t/m november wordt voorkomen dat onnodige verstoring van eventueel passerende en foeragerende vleermuizen optreedt. Voorbeelden van juiste verlichting: amber-/roodkleurige verlichting, beperkte hoogte van lichtmasten en verlichting naar beneden richten en convergeren

Maatregelen in het kader van artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

- Er worden tijdig, rekening houdende met de gewenningsperiode van drie maanden in de actieve periode van gewone dwergvleermuis (april tot en met oktober), 12 mitigerende vleermuiskasten opgehangen. Deze worden aan te behouden bebouwing opgehangen. Bij voorkeur binnen 100 á 200m van de huidige verblijfslocaties. De precieze locaties worden nader bepaald in samenspraak met een ter zake deskundige
- De kasten die worden toegepast zijn kleine platte vleermuiskasten (VK WS 01 Vleermuizenkast). Deze kast is als effectief bewezen volgens de literatuur, waaronder het Kennisdocument gewone dwergvleermuis
- De alternatieve verblijven dienen opgehangen te worden op een qua kwaliteit gelijkwaardige situatie als de oorspronkelijke verblijfplaats. Hierbij wordt gelet op hoogte, vrije aanvliegroute, diversiteit in microklimaat (oriëntatie) en verlichting gelijk of donkerder dan het huidige. Maar dienen altijd te voldoen aan minimaal 3 á 4m hoogte, 3m (voor en onder) vrije uitvliegroute, bij voorkeur gericht op zuid/zuidwest, niet in directe (sterke) lichtbron, niet direct boven ramen en niet over andere potentieel geschikte openingen heen.
- Indien de aangebrachte vleermuiskasten niet permanent blijven hangen kunnen ze dienen als tijdelijke voorzieningen om de uitvoering van de ontwikkeling te overbruggen. Op het moment dat de werkzaamheden zijn afgerond kunnen de permanente kasten aangebracht worden aan de ontwikkellocatie waar thans de verblijven aanwezig zijn. Een andere optie is om de permanente verblijven te integreren in het ontwerp in de vorm van inmetsele kasten of alternatieve verblijven van vergelijkbare aard. Bij het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen dient eenzelfde werkwijze gehanteerd te worden als bij het verwijderen van de oorspronkelijk nestlocaties, waarbij rekening gehouden wordt met de periode van ongeschikt maken en verwijderen

5.1. Deskundigheid begeleidend ecoloog

De ontheffingsaanvraag wordt begeleid en ingediend door ing. T.J.P. den Otter. Hij is de oprichter van Ecologisch adviesbureau Eceau en is daar werkzaam sinds 2018. Daarvoor is hij circa 4 jaar werkzaam geweest bij een ecologisch adviesbureau, waar hij nauw samengewerkt heeft met 6 collega-ecologen. Als opleiding heeft hij Toegepaste Biologie aan de HAS te 's-Hertogenbosch afgerond, waarbij de specialisatie ecologie gevolgd is. Bij Eceau wordt een grote diversiteit aan ecologische vraagstukken behandeld verspreid over het gehele land, waar de nadruk ligt op de Wet natuurbescherming.

Om de te treffen maatregelen te borgen wordt de ecoloog nauw meegenomen in de uitvoering ervan. In samenspraak met de ecoloog wordt afgestemd waar, wanneer en hoe de alternatieve vleermuiskasten (zowel de tijdelijke als de permanente) aangebracht dienen te worden. Na het aanbrengen van de kasten wordt de ecoloog ingelicht om te controleren of de kasten juist en tijdig zijn geplaatst. Ter borging worden alle zaken die afgestemd en/of gecontroleerd worden door de begeleidende ecoloog vastgelegd in afzonderlijke memo's.

5.2. Ecologisch werkprotocol

De voorgenomen ontwikkeling wordt uitgevoerd naar de maatstaven van een ecologisch werkprotocol, waarin algemene en specifieke voorschriften uit worden gewerkt. Deze voorschriften omvatten de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden, welke mitigerende en compenserende maatregelen genomen dienen te worden en wanneer, wanneer ecologische begeleiding noodzakelijk is en wie waarvoor verantwoordelijk is. Het ecologisch werkprotocol dient te allen tijde bij de uitvoering aanwezig te zijn.

5.3. Zorgvuldig handelen

Door vroegtijdig maatregelen te treffen ten aanzien van gewone dwergvleermuizen, alsmede door de maatregelen en/of ontwikkeling op te starten buiten de meest kwetsbare periodes van de gewone dwergvleermuis wordt invulling gegeven aan het zorgvuldig handelen. Tevens wordt onnodige verstoring door het toepassen van maatregelen zoveel mogelijk voorkomen. Het afstemmen van maatregelen en enkele werkzaamheden met de begeleidende ecoloog draagt hier tevens aan bij.

6. Alternatieven

6.1. Locatie

Ten aanzien van de locatie zijn geen alternatieven mogelijk voor de voorgenomen ontwikkeling. De ingreep bestaat uit het slopen ten behoeve van nieuwbouw. De ontwikkeling wordt op deze locatie uitgevoerd aangezien het huidige zorgcomplex niet meer voldoet aan de eisen voor de huidige ouderenzorg waarbij modernisering en verduurzaming noodzakelijk is.

6.2. Werkwijze

De werkwijze die omschreven is in onderhavige activiteitenplan is specifiek afgestemd op de zomerverblijven van de gewone dwergvleermuis in relatie tot de planlocatie waar deze zijn aangetroffen. Zo worden de werkzaamheden dermate gepland dat ze worden aangevangen buiten de meest kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis, worden tijdig maatregelen getroffen en worden voorzorgsmaatregelen genomen zodat individuele (gewone dwerg)vleermuizen zo veel mogelijk ontzien worden in verstoring.

6.3. Periode van uitvoering

Ten aanzien van de aangetroffen vaste rust- en verblijfslocaties van gewone dwergvleermuizen is de periode van uitvoering afgestemd op de kwetsbare periodes van deze soort. De werkzaamheden zullen derhalve gestart worden buiten deze periodes. Indien het niet mogelijk is buiten deze periodes aan te vangen worden in afstemming met de begeleidend ecooloog de huidige zomerverblijven ongeschikt dan wel ontoegankelijk gemaakt, mits tijdig alternatieve nestkasten zijn aangebracht. Aangezien het voornemen van de initiatiefnemer is om de werkzaamheden op te starten buiten de kwetsbare periode van gewone dwergvleermuizen wordt het meest gunstige alternatief gekozen voor de soort.

7. Planning

In tabel 2 zijn de maatregelen overzichtelijk weergegeven die genomen dienen te worden in het kader van de Wet natuurbescherming. Er is aangegeven welke mitigerende en compenserende maatregelen en in welke periode deze maatregelen uitgevoerd zullen gaan worden.

Tabel 2 Omschrijving van benodigde maatregelen ten aanzien van de ontwikkeling.

Maatregel	Periode
Aanbrengen 12 alternatieve vleermuiskasten binnen 100 á 200 meter van de oorspronkelijke zomerverblijven	Vóór 1 augustus 2021. Het voornemen is echter dat deze al in het voorjaar van 2021 geplaatst gaan worden
De zomerverblijven ongeschikt/ ontoegankelijk maken óf gebruik maken van exclusion flaps	Ongeschikt maken zomerverblijven in de periode december t/m maart óf gebruik maken van exclusion flaps en de bijbehorende maatregel (minimaal 5 dagen afwachten met geschikte weersomstandigheden) binnen de periode april t/m november
Opstarten werkzaamheden buiten de kwetsbare periode van gewone dwergvleermuizen	Opstarten van de werkzaamheden in de periode december t/m maart
Indien de 12 alternatieve kasten als tijdelijke voorzieningen worden gebruikt dienen 12 permanente voorzieningen gerealiseerd te worden. Dit kan door middel van implementatie in het ontwerp of na afronding van realisatie kasten aan het gebouw te bevestigen	Implementatie in ontwerp: gedurende de bouw; Bevestigen kasten na realisatie: na de bouw
Indien de tijdelijke alternatieve kasten verwijderd gaan worden dienen 3 maanden in de actieve periode overbrugt te worden terwijl de permanente voorzieningen aanwezig en bruikbaar zijn	Actieve periode betreft april t/m november; Verwijderen tijdelijke kasten in de winterperiode december t/m maart
Aangepaste verlichting toepassen óf werken buiten de donkere en schemerende dagdelen	April t/m november gedurende de uitvoering van de gehele ontwikkeling

Bronnen

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0. Juli 2017, Utrecht.
- Otter (T.J.P. den), 2020. Ecologische Quicksan aan het verzorgingshuis Meerweide te Rotterdam. 21 mei 2020. Kenmerk PRO-1QS200508.
- Otter (T.J.P. den), 2020. Vleermuizenonderzoek aan het verzorgingshuis Meerweide te Rotterdam. 4 september 2020. Kenmerk PRO-1A0200514.

Websites, geraadpleegd 2020

- bij12.nl
- wetten.overheid.nl
- www.ndff.nl
- www.netwerkgroenebureaus.nl
- www.rvo.nl
- www.sovon.nl
- www.telmee.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

Bijgevoegde documenten:

- Ecologische Quicksan, uitgevoerd door Eceau
- Vleermuizenonderzoek, uitgevoerd door Eceau
- Machtiging, ondertekend door de initiatiefnemer: dhr. M. Benyahya in naam van Stichting Aafje